

Solvens II

Anmodning om redegørelse

Finanstilsynet anmoder hermed virksomheden om at redegøre for, hvilken proces virksomheden har iværksat med henblik på at kunne leve op til Solvens II-reglerne primo november 2012.

FINANSTILSYNET

Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Redegørelsen skal afdække;

- Hvilke tiltag virksomheden har iværksat for at få overblik over, hvilke tilpasninger virksomheden skal foretage for at kunne leve op til de kommende regler – en såkaldt gap-analyse. Hvis virksomheden ønsker at anvende en intern model, skal redegørelsen naturligvis også omfatte en analyse af virksomhedens planer for opfyldelse af reglerne på dette område.
- Hvilken tidsplan bestyrelsen har lagt for at blive klar primo november 2012.
- Hvilket budget bestyrelsen har besluttet for Solvens II-processen, herunder hvilket ressourcetræk virksomheden forventer i forbindelse med projektet samt hvem, der er ansvarlig for Solvens II-processen.
- Såfremt virksomheden overvejer at ansøge om tilladelse til at anvende en komplet eller partiel intern model til beregning af solvenskapitalkravet, bedes virksomheden udfylde det medsendte spørgeskema.

**ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET**

Såfremt virksomheden ikke forventer at blive omfattet af Solvens II, jf. artikel 4 i direktivet, skal virksomheden senest den 29. januar 2009 redegøre for dette. I tilfælde af, at virksomheden ikke er omfattet af direktivet, skal ovennævnte redegørelse ikke indsendes.

Baggrund

Rammedirektivet for Solvens II på forsikrings- og genforsikringsområdet blev vedtaget i foråret 2009. Direktivet indeholder en sammenskrivning af 14 gældende forsikringsdirektiver og en lang række nye bestemmelser.

Det Europæiske Tilsynsudvalg for Forsikrings- og Arbejdsmarkeds-pensionsordninger (CEIOPS) giver løbende Kommissionen udkast til gennemførselsforanstaltninger og efterfølgende bindende tekniske standarder, som efter planen skal være vedtaget på europæisk plan i oktober 2011 og januar 2012.

I vedlagte notat beskrives en række centrale områder i det kommende Solvens II-regime. Rammedirektivet på dansk kan findes på <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:335:0001:0155:DA:PDF> og de råd til gennemførselsforanstaltninger, som CEIOPS har afgivet eller som CEIOPS arbejder på lige nu, kan findes på <http://www.ceiops.eu/content/view/3/3/>

Det er Finanstilsynets vurdering, at der vil være behov for en række tilpasninger hos forsikringsselskaber og pensionskasser for at kunne leve op til de krav, der vil være gældende fra primo november 2012. Derfor er det vigtigt, at virksomhederne allerede nu igangsætter forberedelserne til det nye Solvens II-regime. Der vil ske væsentlige ændringer i kravene til kapitalgrundlaget og organisationsstrukturen, ligesom der vil blive mulighed for at få godkendt en intern model til beregning af kapitalkravet. De nye regler vil endvidere kræve tilpasninger af IT-systemer. Gennemførselsforanstaltninger og tekniske standarder er ikke endelige på nuværende tidspunkt, men rammedirektivet og rådene fra CEIOPS giver en god indikation af, hvilke krav virksomhederne skal leve op til primo november 2012.

Redegørelsen skal være modtaget i Finanstilsynet senest 1. april 2010.

Henvendelser vedrørende dette brev kan rettes til kontorchef, Michael Holm eller undertegnede.

Med venlig hilsen

Per Plougmand Bærtelsen
kontorchef

Spørgeskema vedrørende intern model

1	Vil selskabet ansøge om godkendelse til brug af intern model fra direktivets implementerings dato eller senere?	
2	Vil selskabet ansøge om godkendelse til brug af intern model til beregning af hele eller dele af SCR - altså en partiel eller en fuld model?	
3	Hvis selskabet vil ansøge om godkendelse af en partiel model, hvilke dele af forretningen vil denne så omfatte, og hvad er begrundelsen for valget?	
4	I hvilke dele af virksomheden vil modellen blive anvendt og til hvad?	
5	Hvem i selskabet er ansvarlig for udviklingen og implementeringen af den interne model?	
6	Vil selskabet deltage i præ-ansøgningsfasen?	
7	Øvrig information, som selskabet finder relevant	

NOTAT

Finanstilsynet

23. december 2009

J.nr. 763/31-0006

Solvens II

Rådet og Europa-Parlamentet nåede i foråret 2009 til enighed om Solvens II-direktivet, der reviderer regler for beregning af kapitalkrav i forsikrings- og genforsikringsselskaber og sammenskriver 14 eksisterende direktiver på forsikringsområdet.

Hovedformålet med regulering af og tilsyn med forsikrings- og genforsikringsselskaber er at sikre en hensigtsmæssig beskyttelse af forsikringstagere og begunstigede via risikobaserede solvenskapitalkrav. I de gældende direktiver afspejler kapitalkravet forretningsomfanget – under Solvens II vil kapitalkravet afspejle de risici, selskaberne er eksponeret overfor.

Med de nye regler tages der også skridt til at tilvejebringe den harmonisering, der er nødvendig og tilstrækkelig til at opnå gensidig anerkendelse af tilladelser og tilsynsordninger, og dermed en fælles tilladelse, som gælder i hele Fællesskabet. Direktivet giver ligeledes harmonisering på tværs af brancher.

Finansiell stabilitet samt redelige og stabile markeder er andre mål for regulering af og tilsyn med forsikrings- og genforsikringsselskaber, og disse er også taget i betragtning, dog uden at hovedformålet af den grund er undermineret.

Tilsynet med forsikringsselskaber skal ske på en fremtidssikret og risikoorienteret måde. Solvens II-direktivet tager derfor udgangspunkt i en såkaldt økonomisk, risikoorienteret tilgangsvinkel, som bedst muligt reflekterer den reelle risikoprofil for forsikringsselskaber og genforsikringsselskaber.

Solvens II-direktivet er et principbaseret rammedirektiv udarbejdet under den såkaldte Lamfalussy-proces. Denne beslutningsproces skal sikre, at EU's regulering på det finansielle område bliver bedre og mere effektiv. Det sikres ved, at beslutningsprocessen foregår sideløbende på flere niveauer. På niveau 1 er rammedirektivet. På niveau 2 fastsætter Kommissionen de udfyldende bestemmelser, også kaldet gennemførelsesforanstaltninger, via forordninger eller direktiver. Direktivet foreskriver 79 områder, hvor der skal være gennemførelsesforanstaltninger. På niveau 3

kommer de vejledninger og standarder, der skal understøtte brugen og fortolkningen af niveau 1- og niveau 2-reguleringen. Som udgangspunkt skulle niveau 3 ikke have været retligt bindende, men som følge af de nye europæiske tilsynsstrukturer skal en del af niveau 3-reguleringen også være bindende tekniske standarder, som vil blive udstedt af Kommissionen i foråret 2010. På niveau 4 påser Kommissionen og EU-domstolen, at medlemsstaternes lovgivning lever op til EU-reguleringen.

Ledelsessystem (system of governance)

Direktivets artikel 41-49 indeholder krav, der sigter mod et effektivt ledelsessystem, der sikrer en sund og forsigtig ledelse af det enkelte selskab. Artiklerne indeholder blandt andet overordnede krav til organisationsstruktur, egnetheds- og hæderlighedskrav, krav til risikostyring og kontrol, krav til intern revisionsfunktion og aktuarfunktion samt krav vedrørende outsourcing. Herudover er der i artikel 45 et krav om, at alle selskaber regelmæssigt skal vurdere egen risiko og solvens, der er omtalt i et selvstændigt afsnit nedenfor.

Direktivets principper og krav til ledelsessystemet er ganske detaljerede og er på nuværende tidspunkt suppleret af CEIOPS' rådgivning (tidligere CP 33). CEIOPS' råd er blandt andet, at et selskab som minimum skal drives af mindst personer – the four eye's principle.

Det er på dette grundlag tilsynets opfattelse, at de overordnede krav til ledelsessystemet under Solvens II ligger tæt på de nuværende krav til ledelsessystemet i den finansielle lovgivning i Danmark. Et selskab, der lever op til kravene i § 71 vejledningen, vil dermed ikke nødvendigvis skulle ud i større omstillinger for at leve op til kravene under Solvens II. På enkelte områder er der dog forskelle på reglerne under Solvens II og de gældende danske regler. Udvalgte forskelle er beskrevet nedenfor.

Intern revisionsfunktion

Alle selskaber skal have en effektiv intern revisionsfunktion, hvilket i henhold til de gældende danske regler alene er et krav til selskaber af en vis størrelse (målt på antal ansatte). I CEIOPS' rådgivning (tidligere CP 33) er der lagt op til, at den interne revisionsfunktion skal være en separat enhed/person uden andre forpligtelser i selskabet.

Aktuarfunktion

Alle selskaber skal have en effektiv aktuarfunktion, der varetages af personer med kendskab til aktuar matematik og finans matematik på et rimeligt niveau i forhold til selskabets størrelse og kompleksitet og som kan dokumentere relevant erfaring med faglige standarder. Aktuarfunktionen skal på den baggrund ikke nødvendigvis varetages af en uddannet aktuar.

I forhold til de gældende danske regler for livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser indeholder Solvens II reglerne ikke et krav om en ansvarshavende aktuar. Omvendt har de gældende danske regler ikke et krav om en effektiv aktuarfunktion i skadesforsikringsselskaber og genforsikringsselskaber. Reelt kan kravene til en effektiv aktuarfunktion under Solvens II måske i sidste ende sidestilles med det danske krav om at alle selskaber skal råde over tilstrækkelig sagkundskab til beregning af de forsikringsmæssige hensættelser. Det er indtil videre CEIOPS' opfattelse, at aktuarfunktionen kan outsources.

Udover de to ovennævnte funktioner skal alle selskaber i henhold til direktivet indrette såvel en risikostyringsfunktion (artikel 44) som en compliancefunktion (artikel 46). Direktivets overordnede krav til de to funktioner – og til risikostyring og intern kontrol i det hele taget – er på nuværende tidspunkt suppleret af CEIOPS' rådgivning (tidligere CP 33). Det er på dette grundlag tilsynets opfattelse, at der her ikke er tale om væsentlige ændringer i forhold til kravene i de gældende danske regler. Kravet om en funktion kan ikke oversættes til et krav om en særskilt afdeling/kontor. En person i risikostyrings- eller compliancefunktionen kan også varetage andre forpligtelser i selskabet. Proportionalitetsprincippet kommer også her til at spille en central rolle i forhold til hvad tilsynet vil kræve af de enkelte selskaber.

Outsourcing

Kravene vedrørende outsourcing forventes grundlæggende at komme til at ligne kravene i tilsynets nye bekendtgørelse om outsourcing af væsentlige aktivitetsområder. Af direktivets artikel 49 fremgår, at selskaberne ikke kan outsource ansvaret. Ved outsourcing af vigtige aktiviteter og funktioner skal selskabet underrette tilsynet forudgående og blandt andet sikre sig, at tilsynets muligheder for at kontrollere, at selskabet overholder sine forpligtelser ikke forringes. CEIOPS har i rådgivningen (tidligere CP 33) lagt op til, at tilsynet (og ekstern revision) skal have fri adgang til al information om de outsourcete funktioner/aktiviteter og i forlængelse heraf have mulighed for at gå på inspektion hos serviceleverandørerne. Sidstnævnte vil betyde, at selskaberne i kontrakterne med serviceleverandørerne skal sikre sig, at serviceleverandørerne er indforstået med at de med aftalen har sagt ja til at tilsynet må komme på besøg og stille spørgsmål.

Egnetheds- og hæderlighedskrav (fit & proper)

Egnetheds- og hæderlighedskravene i direktivets artikel 42 omfatter alle personer, der reelt driver selskabet eller indtager andre nøgleposter. Under Solvens II skal tilsynet således ikke alene tage stilling til, om bestyrelse og direktion opfylder egnetheds- og hæderlighedskravene, men også om andre nøglepersoner opfylder kravene. Det er som udgangspunkt op til selskaberne at identificere nøglepersonerne. CEIOPS har dog i rådgiv-

ningen (tidligere CP 33) lagt op til, at lederne af funktioner, der er afgørende for et velfungerende ledelsessystem bliver omfattet af egnetheds- og hæderlighedskravene. Nøglefunktionerne omfatter som minimum risikostyringsfunktionen, compliancefunktionen, aktuarfunktionen og funktionen som intern revision.

Vurdering af egen risiko og solvens (ORSA)

Under Solvens II skal alle selskaber regelmæssigt vurdere egen risiko og solvens. Denne vurdering betegnes ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) og er at betragte som en integreret del af ethvert selskabs risikostyringssystem. Kravet om at udarbejde en ORSA fremgår af direktivets artikel 45. Det fremgår her, at en ORSA mindst skal omfatte:

- en vurdering af selskabets samlede solvensbehov set i forhold til blandt andet risikoprofil og strategi
- en vurdering af selskabets evne til at overholde krav til hensættelser samt kapitalkravene
- en vurdering af, om selskabets risikoprofil afviger væsentligt fra de antagelser, der ligger til grund for selskabets beregning af SCR ved anvendelse af standardmodellen eller ved anvendelse af selskabets egen partielle eller komplette interne model

Processen forbundet med ORSA'en skal stå i et rimeligt forhold til arten, omfanget og kompleksiteten af selskabets risici (proportionalitet).

Direktivets krav er ikke suppleret af gennemførelsesforanstaltninger på niveau 2, hvorfor direktivets krav ikke har været genstand for en fælles tolkning i CEIOPS. Hvad der mere præcist kræves af selskaberne i forhold til udarbejdelse af ORSA, herunder hvordan der skal føres tilsyn med processen og hvordan selskab og tilsyn skal reagere på resultatet af ORSA'en bliver fastlagt i form af vejledning på niveau 3.

Det er tilsynets opfattelse, at selskaberne via de gældende danske regler om individuelt solvensbehov er i gang med at forberede sig på at udarbejde ORSA'er under Solvens II. Til forskel fra det individuelle solvensbehov i de danske regler gør direktivets artikel 45 det klart, at resultatet af ORSA'en ikke er et nyt kapitalkrav under Solvens II. Dette er en vigtig pointe, men det må dog samtidig være klart, at det får betydning for SCR, hvis resultatet af ORSA'en viser, at det beregnede kapitalkrav (SCR) ikke i tilstrækkeligt omfang indfanger selskabets risici.

En væsentlig afvigelse mellem resultatet af ORSA'en og opgørelsen af SCR kan i sidste ende betyde, at tilsynet i henhold til direktivets artikel 37 forhøjer selskabets kapitalkrav med et kapitaltillæg (add-on). Anvendelse af kapitaltillæg skal imidlertid kun ske i exceptionelle tilfælde og når andre tilsynsmæssige tiltag har vist sig uhensigtsmæssige eller inef-

fektive. Det er tilsynets opfattelse, at væsentlige afvigelser som skyldes, at standardmodellen ikke indfanger alle risici eller i utilstrækkeligt omfang indfanger enkelte risikotyper, kan korrigeres via anvendelse af selskabsspecifikke parametre jf. direktivets artikel 104(7) eller en partiel intern model. For selskaber, der anvender en komplet intern model, bør der ikke være væsentlige afvigelser.

Væsentlige forskelle mellem resultater af henholdsvis ORSA og opgørelsen af SCR er dog ikke lig med, at der er noget galt med opgørelsen af SCR. Forskellene kan fx skyldes, at der i ORSA'en er anvendt et andet sikkerhedsniveau og en anden tidshorisont, fx den strategiske planlægningsperiode.

Information til offentliggørelse og rapportering til tilsynet

De overordnede krav til den information, som henholdsvis selskaberne og tilsynsmyndighederne skal offentliggøre under Solvens II, fremgår af direktivets artikel 51-55, mens artikel 35 giver tilsynet mulighed for at kræve de oplysninger, der er nødvendige for udøvelse af tilsynsfunktionen. Direktivets krav til rapportering er ganske detaljerede i forhold til information til offentliggørelse, mens direktivet ikke giver meget information om rapportering til tilsynet.

Direktivet er på nuværende tidspunkt suppleret af CEIOPS' rådgivning (tidligere CP 58).

Kravene til offentliggørelse og kravene til rapportering er omfattende, og det bliver en væsentlig udfordring for såvel selskaber som tilsyn at omstille sig til Solvens II på dette område.

Kvalitativ rapportering

Den kvalitative rapportering kommer til at være opbygget om to hoveddokumenter:

- SFCR (Solvency and Financial Condition Report)
- RTS (Report To Supervisors)

RTS er alene rettet til tilsynsmyndigheder, mens SFCR er tilgængelig for offentligheden. De to rapporter skal følge en fælles struktur. I CEIOPS' rådgivning (tidligere CP 58) omfatter den fælles struktur godt 40 overskrifter. Under hver overskrift har CEIOPS forsøgt at klargøre, hvad afsnittet/underafsnittet skal indeholde og dermed også klargøre forskelle i to rapporter. Overordnet er forskellen på de to rapporter, at indholdet i RTS generelt betraget skal have et større detaljeringsniveau og kan indeholde information, der vurderes at være fortrolig.

De to rapporter skal i henhold til CEIOPS' rådgivning udarbejdes årligt og være modtaget i tilsynet senest 14 uger efter årets udgang. Senest på samme tidspunkt skal SFCR være offentliggjort på selskabets hjemmeside.

Der er dog åbnet op for, at en komplet RTS for nogle selskaber med lave risici ikke skal rapporteres hvert år. Selskaber, der ikke udarbejder en komplet RTS, skal i stedet oplyse om væsentlige ændringer i det forløbne år eller oplyse, at der ikke har været væsentlige ændringer. Hvilke selskaber, der skal udarbejde en komplet RTS et givet år, beslutes af tilsynet, men alle selskaber skal som minimum udarbejde en komplet RTS hvert femte år.

Kvantitativ rapportering

Den kvantitative rapportering under Solvens II skal hovedsagligt være baseret på harmoniserede indberetningsskabeloner, der først bliver endeligt fastlagt på niveau 3. CEIOPS' rådgivning (tidligere CP 58) indeholder et 1. udkast til harmoniserede indberetnings-skabeloner. Dette 1. udkast består af godt 40 Excel-sider og omfatter bl.a. krav om, at hvert selskab skal indberette hele investeringsporteføljen som enkeltaktiver, herunder samtlige ejendomme og samtlige derivater.

De harmoniserede kvantitative indberetninger for året skal i lighed med RTS og SFCR være modtaget i tilsynet senest 14 uger efter årets udgang. Et udvalg af de kvantitative indberetninger skal senest på samme tidspunkt være offentliggjort på selskabets hjemmeside som bilag til selskabets SFCR.

Et mindre udvalg af de vigtigste kvantitative indberetninger skal kvartalsvis indberettes til tilsynet med en frist på 4 uger efter kvartalets udløb.

Overgangsbestemmelse for rapportering

Det første år efter implementeringen af Solvens II bliver ovenstående deadlines for kvalitativ og kvantitativ rapportering i henhold til CEIOPS' rådgivning på niveau 2 forlænget med 6 uger for årsrapporteringer (i alt 20 uger) og med 2 uger for kvartalsrapporteringer (i alt 6 uger). Det andet år efter implementeringen bliver fristerne forlænget med henholdsvis 4 uger (i alt 18 uger) og 1 uge (i alt 5 uger).

Maksimal harmonisering af den regelmæssige rapportering

CEIOPS' rådgivning (tidligere CP 58) lægger således op til maksimal harmonisering af den regelmæssige Solvens II rapportering (år/kvartal). Den regelmæssige rapportering under Solvens II vil ikke være baseret på de nuværende danske rapporteringer og kan heller ikke betragtes som et solvensrelateret supplement til den nuværende rapportering. Udgangspunktet er derfor med andre ord, at harmoniseret Solvens II rapportering

træder i stedet for de nuværende rapporteringer og i udgangspunktet vurderes som værende tilstrækkelig til at dække tilsynets behov for regelmæssig information. I praksis kan de enkelte lande supplere de harmoniserede kvantitative indberetninger med nationale indberetninger til at indfange 'national specificities'. Tilsynet vil som udgangspunkt forsøge at holde sådanne supplerede indberetninger på et minimum.

Solvens II projektet implicerer ikke harmonisering af regnskabsreglerne, og virksomhederne skal derfor fortsat udarbejde årsrapporter (plus halvårs- og kvartalsrapporter) efter de gældende nationale regler.

Udover den harmoniserede regelmæssige information beskrevet ovenfor, kan tilsynet i henhold til direktivets artikel 35 også kræve rapportering efter indtrædelse af bestemte begivenheder (predefined events) samt rapportering i forbindelse med undersøgelser (supervisory enquiries). Der er her ikke lagt op til væsentlige ændringer i forhold til den ad hoc rapportering, der finder sted efter danske regler i dag.

Format for elektroniske indberetninger

De kvantitative indberetninger skal foretages i et harmoniseret format og tilsynet forventer på nuværende tidspunkt, at formatet bliver enten XBRL eller XML. Dette bliver imidlertid først endeligt afklaret på niveau 3 og i dialog med branchen. Uanset hvad forventer tilsynet, at der også her ligger en væsentlig udfordring for såvel selskaber som tilsyn.

Formatet for kvalitative indberetninger bliver ligeledes først afklaret på niveau 3. Her kunne XBRL eller XML også være mulige formater, mens PDF eller Office filer (Excel, Word og lignende) kunne være mindre ambitiøse alternativer.

Værdiansættelse

Værdiansættelsen af forsikringsforpligtelser er primært defineret i direktivets artikel 77-79. Heraf fremgår det særligt, at de forsikringsmæssige hensættelser består af et bedste skøn og et risikotillæg. Tilgangen under Solvens II er, at aktiver modsvares af forsikringsmæssige hensættelser samt kapital.

De samlede forsikringsmæssige hensættelser under Solvens II vil indeholde de samme regnskabsmæssige komponenter som de nuværende forsikringsmæssige hensættelser dog undtagen særlige bonushensættelser, der behandles som et kapitalelement jf. også nedenstående. Det er uklart, hvorvidt risikotillægget skal oplyses særskilt fra bedste skøn til regnskabsbrug. CEIOPS' anbefaling er, at en sådan opsplitning foretages.

For både skades- og livsforsikring skal der beregnes et eksplicit risikotillæg i de tilfælde, hvor forpligtelserne ikke er ”hedgeable”, det vil sige, hvor markedsinformation ikke er tilgængelig til værdiansættelse. Det er Finanstilsynets opfattelse, at langt størstedelen af forpligtelserne ikke er hedgeable. Undtagelsen kan være visse unit link forpligtelser.

Risikotillægget opgøres efter en cost-of-capital metode, som skal afspejle nutidsværdien af kapitalomkostningen på den givne bestand indtil afløb. Beregningen tager udgangspunkt i de fremtidige solvenskapitalkrav for den givne bestand. Det er dog kun uundgåelige risici, der skal beregnes kapitalkrav for.

For skadesforsikring opdeles bedste skøn i præmie- og skadeshensættelser. Præmiehensættelsen skal beregnes som den forventede nutidsværdi af fremtidige ind- og udgående betalingsstrømme inklusiv omkostninger forbundet hermed, mens skadeshensættelsen skal afspejle forventningen til betalingsstrømme vedrørende allerede indtrufne skader, hvad enten de er anmeldt eller ej. Der skal tages højde for både inflation og diskonteringseffekter.

For livsforsikring opdeles bedste skøn i garanterede ydelser og diskretionære ydelser. Denne opdeling er konsistent med de nuværende livsforsikringshensættelsers opdeling i garanterede ydelser og bonuspotentialer. Både bonuspotentialer på fripoliceydelser og bonuspotentialer på fremtidige præmier må antages at høre under diskretionære ydelser. Endvidere vil kollektivt bonuspotentialer høre under diskretionære ydelser.

For livsforsikring er det væsentligt at bemærke direktivets artikel 79 om værdiansættelse af finansielle garantier og optioner i forsikringsaftalerne.

Det er Finanstilsynets vurdering, at en væsentlig del af livsforsikringsprodukterne, særligt gennemsnitsrenteprodukter, indeholder optioner og garantier. I CEIOPS’ rådgivning (tidligere CP 26 og CP 39) specificeres det, at virksomhederne som minimum skal identificere alle optioner og finansielle garantier i kontrakterne samt de risici, som driver ændringer i værdierne heraf.

CEIOPS har angivet tre metoder til værdiansættelse:

- stokastisk simulation
- analytiske teknikker
- deterministiske teknikker

Metoderne er rangordnet efter præcision, særligt for komplekse kontrakter. Det er CEIOPS’ udgangspunkt, at kontrakter med optioner og garantier bør værdiansættes med stokastisk simulation på grund af kompleksiteten, mens andre livsforsikringsforpligtelser, samt skadesforsikringsfor-

pligtelser ofte kan værdiansættelses ved hjælp af de øvrige metoder. Der gælder dog også et proportionalitetsprincip i forhold til de anvendte værdiansættelsesmetoder. Hvis værdien af optioner og garantier har en materiel indflydelse på værdien af de forsikringsmæssige hensættelser, skal en mere præcis metode anvendes.

Eksempel med genkøboptionen

Med de nuværende regnskabsregler indgår den garanterede genkøbsværdi som et maksimeringsbeløb. Det vil ikke være muligt med Solvens II reglerne (3.61 i det tidligere CP 39), hvor det eksplicit fremgår at de forsikringsmæssige hensættelser kan være lavere end en garanteret genkøbsværdi.

De nuværende regnskabsregler giver imidlertid mulighed for at indregne en genkøbssandsynlighed i hensættelsernes værdi. De samlede hensættelser for en bestand kan derfor godt være lavere end summen af de garanterede genkøbsværdier, da det med genkøbssandsynligheden forudsættes at ikke alle forsikringer genkøbes på samme tid.

Indregningen af genkøbssandsynligheder i de nuværende regler kan i et vist omfang sammenlignes med at indregne værdien af genkøboptionen (dog på en forsimplet måde). Det er derfor ikke afklaret, om værdien af hensættelserne ændres væsentligt som følge af de ændrede regler på dette område.

Kapital og kapitalelementer

Den nuværende opdeling af basiskapitalen i kernekapital og supplerende kapital ændres med Solvens II. Under Solvens II indføres en opdeling baseret på tre tiers. Indregningen af kapital i de enkelte tiers sker efter kriterier fastlagt i direktivets artikel 93. Endvidere har CEIOPS i rådgivningen (tidligere CP 46) fastlagt grænser for, hvor meget kapital, der kan indregnes i de enkelte tiers nemlig mindst 50 % af den samlede anvendelige kapital i tier 1 og maksimalt 15 % i tier 3.

Tidligere prøveberegninger har vist, at danske forsikringsselskabers kapital langt overvejende tilhører tier 1.

Særlige bonushensættelser af type B i livsforsikringsselskaber har hidtil kunnet indregnes som en del af kernekapitalen jf. FIL § 130, stk. 1, nr. 3 og § 134. Under Solvens II behandles særlige bonushensættelser i direktivets artikel 91. Det medfører, at særlige bonushensættelser, som opfylder kravene i artikel 94 (1) klassificeres som tier 1 kapital. Det er Finanstilsynets opfattelse, at det nuværende system for særlige bonushensættelser medfører en klassificering som tier 1.

Der skal ikke længere registreres aktiver til fordel for særlige bonushensættelser. Ændringen i forhold til de nuværende regler skyldes, at særlige bonushensættelser ikke falder under de forsikringsmæssige hensættelser, men derimod er et kapitalelement.

Det kvantitative kapitalkrav

Det kvantitative kapitalkrav er todelt; dels skal virksomhederne beregne et solvenskapitalkrav (SCR), dels et minimumskapitalkrav (MCR). Beregningen af begge kapitalkrav afviger væsentligt fra de nuværende Solvens I regler og gennemgås herunder.

SCR

Opbygningen af standardmodellen til beregning af SCR er modulær, dvs. at de kvantificerbare risici er identificeret og beregnes i særskilte moduler. SCR er kalibreret således, at sikkerhedsniveauet er VaR 99,5 % på 12 måneder horisont jf. direktivets artikel 101. Det svarer til det sikkerhedsniveau, Finanstilsynet foreskriver i vejledning om individuelt solvensbehov, dog vil der ikke være mulighed for anvendelse af det røde trafiklys-scenarie. Kalibreringen er gennemført, så hvert risikomodul opfylder sikkerhedsniveauet. Via aggregering med korrelationer opnås det samme sikkerhedsniveau på det samlede SCR.

Aggregeringen af risici sker på to niveauer; dels indenfor samme risikokategori (fx mellem aktier og renter), dels mellem risikokategorier (fx mellem markedsrisiko og livsforsikringsrisiko).

En væsentlig del af standardmodellen er muligheden for at inddrage tabsabsorberende buffere til at reducere solvenskapitalkravet jf. direktivets artikel 108. Kollektivt bonuspotentiale, bonuspotentiale på fripolicydelser og bonuspotentiale på fremtidig præmier indgår alle som en del af de diskretionære ydelser. Som risikoreducerende vil kun KB og BFY kunne anvendes i et vist omfang, jf. de nugældende kontributionsregler. For danske livsforsikringsselskaber har det derfor væsentlig betydning, at SCR kravet kan reduceres med tabsabsorberende buffere.

Den modulære opbygning af standardmodellen sammenholdt med muligheden for at anvende tabsabsorberende buffere har vist sig at medføre visse problemer for danske livsforsikringsselskaber. Aggregeringen af modulerne med korrelationsmatricer medfører, at de enkelte risikobidrag ikke kan udskilles. Det har særlig betydning for risici, som både påvirker aktiv- og passivside, fx renterisici. Som følge heraf har det såkaldte ækvivalente scenarie været testet i de seneste prøveberegninger (QIS4) med positiv feedback.

Det er endnu ikke afklaret, hvorvidt det ækvivalente scenarie bliver en del af den færdige standardmodel, men CEIOPS har anbefalet Kommissi-

onen at teste denne model igen, formentlig som en del af de kommende prøveberegninger QIS5.

I modsætning til de nuværende Solvens I regler beregnes risikobaserede kapitalkrav. Som nævnt indgår alle kvantificerbare risici i standardmodellen, der omfatter moduler til beregning af markedsrisici, skadeforsikringsrisici, livsforsikringsrisici, syge- og ulykkesforsikringsrisici, modpartsrisici og operationelle risici.

Mange af de risici, der indgår i markedsrisiko, er opbygget som scenarier som det kendes fra trafiklysberegningerne. I scenarietilgangen under Solvens II ligger, at hele balancen skal genberegnes under et givet scenarie fx et aktiekursfald på 45 %. Forskellen i ændringen i værdien af aktiver – passiver giver kapitalkravet til denne risiko. Til brug for det ækvivalente scenarie skal risiko regnes uden at anvende buffere.

Under forhandlingerne om direktivet blev det besluttet at anticykliske foranstaltninger skulle være en del af beregningen af kapitalkravet. Det har givet sig udslag i beregningen af kapitalkravet til aktiekursrisiko. CEIOPS' udgangspunkt er et stød på 45 % som er variabelt efter den historiske udvikling i aktiekurserne. Hvis kurserne er faldet over det seneste år reduceres stødet og vice versa. Det endelige stød kan være mellem 35 % og 55 % som følge heraf.

Både Finanstilsynet og branchen har haft fokus på koncentrationsrisikoen for realkreditobligationer. CEIOPS har på det område givet særlig rådgivning, der omfatter investeringer i dansk realkredit. Finanstilsynets fortolkning af CEIOPS' rådgivning (tidligere CP47) paragraf 4.170 er, at:

- det enkelte forsikrings-selskabs samlede eksponering overfor realkreditinstitutter skal opdeles efter udsteder
- betingelsen omkring rating AA eller bedre for aktivet skal ses på udstedelsen
- henvisningen til UCITS 22(4) indebærer, at også SDO og SDRO er omfattet

Modulet til beregning af skadeforsikringsrisiko er bygget op på den antagelse, at de underliggende risici er log-normal fordelt, samt at der findes en retvisende gennemsnits standardafvigelse for de forskellige brancher. Kapitalkravet for de enkelte brancher aggregeres ved hjælp af en korrelationsmatrice, ligesom præmie- og hensættelsesrisici regnes sammen ved brug af antagelser om en lineær korrelation. Katastroferisici spiller en væsentlig rolle for skadeforsikringsrisikoen og beregnes separat. CEIOPS lægger op til, at der i samarbejde med branchen udarbejdes standardiserede scenarier for at opnå mest muligt harmonisering på tværs af EU.

De væsentlige stød på livsforsikringsrisiko er opbygget som scenarier i lighed med de følsomhedsberegninger, virksomhederne i dag foretager i medfør af § 126 i regnskabsbekendtgørelsen. For både døds- og levetidsrisiko er der tale om et uniformt stød til de intensiteter, virksomheden anvender i markedsværdigrundlaget.

Behandlingen af syge- og ulykkesforsikring (SUL) skal ske efter princippet om ”substance over form”. CEIOPS’ rådgivning (tidligere CP 50) beskriver opbygningen af de moduler, som behandler SUL. SUL-forpligtelser, som er fritstående, eller som nemt kan udskilles fra øvrige forpligtelser, fx fra en traditionel livsforsikringskontrakt, skal behandles separat efter principperne i papiret. Hovedparten af de risikobetragtninger, der findes i papiret, er enslydende med liv- og skadesforsikringsrisiciene. Der er dog yderligere risikovurderinger, som virksomheden også skal foretage. Udskilningen af SUL-forpligtelser kan fraviges, hvis omfanget af risikoen ikke er materiel.

Beregningen af modpartsrisikoen beskrives i CEIOPS’ rådgivning (tidligere CP 28 og 44). Heri skelnes mellem to typer af eksponering - store enkeltstående modparter med en tilknyttet rating og mindre modparter, der typisk ikke er ratede, men som kan lægges sammen i forskelligartede homogene grupper imellem hvilke der opnås en form for diversifikation. For den første type tager beregningen udgangspunkt i variansen på tabsfordelingen, mens de øvrige modparter behandles mere simpelt som en given faktor ganget med eksponeringen.

CEIOPS rådgivning (tidligere CP 53) vedrører beregningen af de operationelle risici. Det nuværende oplæg er, at disse beregnes ved hjælp af en simpel faktor metode, hvor præmie og hensættelser anvendes som volumenmål.

Direktivet fastsætter krav om, at SCR skal opgøres mindst en gang årligt, men virksomheden skal løbende overvåge, at der er tilstrækkelig kapital til at dække kapitalkravet.

MCR

Minimumskapitalkravet (MCR) er kalibreret til VaR 85 % på 12 måneders horisont, jf. direktivets artikel 129. Beregningen af MCR er væsentlig mindre omfattende end SCR, da direktivet kræver, at MCR beregnes på en simpel måde således, at beregningen kan gøres til genstand for revision. I CEIOPS’ rådgivning (tidligere CP55) er der tale om faktorbaserede beregninger opdelt på fire forretningsområder: livsforsikring, skadesforsikring, livsforsikring tilknyttet skadesforsikring og skadesforsikring drevet som livsforsikring.

I beregningen af MCR er det ikke muligt at inddrage den risikoreducerende effekt af buffere (KB og BFY).

Direktivet fastlægger, at MCR størrelsesmæssigt ikke kan være større henholdsvis mindre end 45 % og 25 % af virksomhedens SCR. Herudover skal det bemærkes, at de nuværende absolutte minimumskapitalkrav fortsat er gældende.

Koncerner

Alle selskaber i en gruppe skal holde kapital til at dække deres solo SCR beregnet uden fradrag for diversifikation mellem selskaber i koncernen. Grupper bliver underlagt koncerntilsyn, hvor tilsynsmyndighederne arbejder tæt sammen på tværs af landegrænserne. Grupper kan have centraliseret Risk Management, men ansvaret kan ikke centraliseres. Moderselskabet har ansvaret for at koncernrisici opfanges.

Proces for godkendelse af interne modeller

Solvens II direktivet giver forsikringsselskaber mulighed for få godkendt en intern model til beregning af hele eller dele af solvenskapitalkravet (SCR). Informationer herom findes i direktivets artikel 112-116 for enkeltvirksomheder og artikel 231 for koncerner.

Af direktivets artikel 112(4), fremgår det, at tilsynsmyndighederne har 6 måneder til at godkende en intern model (partiel eller fuld) efter modtagelsen af en komplet ansøgning.

På baggrund af den relativt korte godkendelsesperiode er det hensigtsmæssigt, at tilsynet og selskabet forinden har gennemgået en præ-ansøgningsfase. Formålet med præ-ansøgningsfasen er, at tilsynet kan vurdere, hvor tæt selskabet er på, at kunne indsende en komplet ansøgning. Der er således ikke tale om en præ-godkendelses fase.

Præ-ansøgningsfasen giver tilsynet mulighed for at få kendskab til selskabets interne model, således at selve ansøgningsprocessen startes på et informeret grundlag. Dialogen giver desuden selskabet mulighed for at få et indblik i tilsynets krav og for at blive informeret om hvilke dele af ansøgningen, der kræver yderligere behandling, før den formelt kan indsendes med mulighed for godkendelse.

Tilladelsen til at anvende en intern model til beregning af solvenskapitalkravet fra en fastsat dato skal søges i form af et cover letter med bilag. Bilagene skal dokumentere, at modellen lever op til kravene i direktivet og skal blandt andet omfatte:

- Resultatet af den seneste ORSA (Own Risk and Solvency Assessment). Denne skal foretages mindst ét år, før den interne model tages i anvendelse
- Hvilke risici og forretningsområder den interne model omfatter
- Den interne models tekniske karakteristika
- En beskrivelse af anvendelsen af eksterne modeller og data
- En modelændringspolitik

Det forventes, at selskaberne med jævne mellemrum opdaterer deres interne model, så den afspejler den nyeste viden og anvender de nye teknikker inden for området. Store modelændringer som følge heraf kræver tilsynets forhåndsgodkendelse, før ændringen kan træde i kraft. Mindre modelændringer kræver ikke tilsynets forhåndsgodkendelse, hvis de er beskrevet i modelændringspolitikken. Formålet med modelændringspolitikken er at få selskabet til så vidt som muligt at udvikle en metode til at inddele alle forventede modelændringer i hhv. store og mindre modelændringer. Består modelændringen i en decideret modeludvidelse (nye risici eller forretningsenheder mv.), skal den almindelige godkendelsesprocedure følges.

Tilsynets vurdering af ansøgningen vil mindst omfatte en teknisk gennemgang af modellen, modellens omfang og egnethed til at beregne solvenskapitalkravet i selskabet, dokumentation for modellen samt de risikostyringsprocesser, som modellen indgår i, herunder også ledelsens involvering og forståelse af modellen.

Vurderingsfasen vil sandsynligvis være en iterativ proces, hvor selskabet får behov for at modificere modellen på baggrund af tilsynets tilbagemeldinger. Sådanne ændringer vil efterfølgende betyde, at ansøgningen skal ændres. Ved mindre modifikationer til modellen sættes ansøgningsprocessen i bero, indtil modifikationerne er indarbejdet og dokumenteret. Herefter fortsætter ansøgningsbehandlingen uændret. Ved store modifikationer stoppes ansøgningsprocessen, og en ny ansøgning skal indsendes.

Hvis tilsynet konkluderer, at modellen lever op til kravene, skal tilsynet godkende modellen, og selskabet skal starte med at anvende modellen. Godkendelsen kan indeholde betingelser, som skal være opfyldt før modellen kan tages i brug. For partielle interne modeller kan godkendelsen indeholde et krav om en plan for udvidelse af modellen.

Hvis tilsynet konkluderer, at modellen ikke lever op til kravene, skal modellen afvises med begrundelsen herfor, og standardmodellen skal anvendes til beregning af solvenskapitalkravet. Tilsynet har dog mulighed for at godkende dele af modellen, men afvise modellen i sin helhed.

Har selskabet ikke modtaget en konklusion på ansøgningen inden for 6 måneder, kan modellen ikke antages at være godkendt.

Da selskaberne ikke kan være sikre på, at den indsendte ansøgning og den tilhørende dokumentation er tilstrækkelig til at kunne opnå en godkendelse til brug af intern model fra direktivets ikrafttræden, bør alle selskaber have procedurer på plads og kapital til rådighed til at kunne beregne og opfylde standardformlens krav.

Tilsynet offentliggør ikke modtagelsen af en ansøgning fra selskabet, ej heller afslag på godkendelse eller tilfælde, hvor selskabet selv har trukket ansøgningen tilbage. Tilsynet vil offentliggøre tilladelsen til brug af en interne model, medmindre selskabet fremkommer med vægtige indsigelser herimod.

QIS 5

Kommissionen har planlagt QIS 5, der er næste runde af prøveberegninger. QIS 5 bliver en fuld test af Solvens II regimet i lighed med QIS 4. QIS 5 skal teste indholdet i de udkast til gennemførselsforanstaltninger Kommissionen har fremlagt. En del af indholdet i de tekniske specifikationer kan ses som udkast til den kommende regulering på niveau 3. Nedenfor ses det foreløbige bud på en tidsplan for QIS 5. Finanstilsynet forventer, at alle selskaber, der bliver omfattet af Solvens II deltager i QIS 5.

Primo 2010	Ultimo marts 2010	Juni 2010	August-november 2010	November-januar 2011	Primo april 2011
CEIOPS udarbejder udkast til tekniske specifikationer	Tekniske specifikationer udsendes i høring af Kommissionen	Høringsperiode slut	QIS 5 gennemføres i selskaberne	De nationale tilsyn analyserer og sender rapport til CEIOPS (solo)	Den endelige rapport om QIS 5 resultater foreligger

Som under QIS 4 bliver forløbet og dataanalysen differentieret for solo-besvarelser og gruppebesvarelser. Solobesvarelser behandles af de nationale tilsynsmyndigheder mens gruppebesvarelser behandles i en central database.

Den videre proces

Solvens II-direktivet skal være implementeret i national lovgivning senest 31. oktober 2012. Det inkluderer både de gennemførselsforanstaltninger og bindende tekniske standarder, som Kommissionen skal gennemføre på en lang række områder. Det er p.t. ikke endeligt besluttet, hvilke områder der skal være bindende tekniske standarder på.

Kommissionen har netop indledt arbejdet med at udforme og gennemføre gennemførselsforanstaltningerne. I det følgende beskrives processen for gennemførselsforanstaltningerne.

Kommissionen har bedt CEIOPS om råd på 79 områder inden for Solvens II-direktivet. Kommissionen har tilkendegivet, at der ikke vil blive tale om 79 særskilte retsakter, men at man i stedet vil samle disse i 5-10 ”pakker” af retsakter. Det er endnu ikke afgjort, om retsakterne får karakter af direktiver eller forordninger. Oplægget fra Kommissionen er dog, at hovedparten søges udarbejdet som forordninger, og dermed har umiddelbar retsvirkning uden implementering i dansk lov.

Af hensyn til implementeringen i national lovgivning ønsker Kommissionen at have retsakterne vedtaget 1 år før ikrafttræden, dvs. 31. oktober 2011. Afhængig af holdningen til forslaget i den europæiske forsikringskomité (EIOPC) har Rådet og Europa-Parlamentet 3 eller 4 måneder til at vurdere forslagene, hvilket betyder, at disse skal fremsendes hertil senest primo juli 2011. Inden fremsendelse skal EIOPC som nævnt tage stilling til forslagene. Der er ikke fastsat nogen tidsfrist herfor, men dette vurderes at kunne ske indenfor ca. 4 måneder. Kommissionen vil derfor skulle fremsætte forslag til gennemførselsforanstaltninger for EIOPC senest ved udgangen af 2010.

I forberedelsesfasen er der nedsat en ekspertgruppe til EIOPC, hvor uformelle udkast til implementeringsretsakterne diskuteres. Der er planlagt 8 møder i ekspertgruppen mellem december 2009 og maj 2010. Mellem maj 2010 og den forventede formelle fremsættelse af forslagene ultimo 2010 er der behov for 4-6 måneder til oversættelse og intern beslutningsproces i Kommissionen.

Finanstilsynet er repræsenteret i EIOPC, ekspertgruppen og i en række arbejdsgrupper i CEIOPS, herunder alle hovedgrupperne for Solvens II. De fire hovedgrupper er:

- Financial Requirements Expert Group, der arbejder med de kvantitative krav til kapitalgrundlaget, og har ansvaret for QIS 5.
- Internal Models Expert Group, der arbejder med de krav, der skal stilles i forbindelse med godkendelse af interne modeller.
- Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group, der arbejder med kvalitative krav til organisering og rapportering.
- Insurance Groups Supervision Committee, der arbejder krav til koncerner.